

Waarom ik een model meer vertrouw dan een expert

DOOR RICK PRINS

De jaren op mijn scherm verstrijken snel. 2019, 2020, 2021... 2040. Ik kijk naar een animatie van een kaartje waarop, voor ieder jaar tot 2040, het aantal kinderen per speeltuin wordt weergegeven. Hoe minder kinderen per speeltuin, hoe minder relevant de speeltuin voor de buurt is. Tergend langzaam zie ik op de kaart de stad veranderen. Niet heel spectaculair; er verandert nauwelijks iets. Dan vergelijk ik de kaartjes van 2019 en 2040. Opeens ontstaat een ander beeld. Doordat steeds minder kinderen in deze stad wonen, is op veel plekken een overschot aan speelplekken ontstaan.

Voor mij is dit de kracht van data en voorspellingsmodellen. Ze geven me inzicht in complexe en nauwelijks waar te nemen fenomenen. In dit geval zorgt de langzame vergrijzing voor een verschuivende balans tussen de vraag en het aanbod van speelplekken.

Niemand kan u meenemen naar een stad in de toekomst en aanwijzen dat de bevolkingssamenstelling van dag op dag verandert. Niemand kan aangeven welke invloed de veranderende bevolkingssamenstelling heeft op het belang van speelplekken. Toch laat het voorspellende kaartje overtuigend zien dat er langzame, beleidsrelevante veranderingen zijn. Als we alleen op onze zintuigelijke observaties afgaan, hebben we, voordat we het weten, kindvriendelijke wijken waar vooral ouderen wonen.

Het wordt nog complexer als we naar de hele beweegvriendelijke omgeving kijken. Dan moeten ook fietspaden, de nabijheid van voorzieningen, sportcomplexen en de hoeveelheid groen worden beschouwd. Allemaal factoren die meer of minder relevant zijn voor verschillende leeftijdsgroepen. De nabijheid van winkels is bijvoorbeeld wel belangrijk voor ouderen om lopend boodschappen te doen, maar nauwelijks voor het bewegen van kinderen. Als we rekening

willen houden met veranderende bevolkingssamenstellingen, wordt het wel ingewikkeld om een toekomstgerichte beweegvriendelijke omgeving te maken. In zulke complexe situaties is vertrouwen op expertise en intuïtie volgens Nobelprijswinnaar Daniel Kahneman hetzelfde als het opgooien van een muntje. In plaats daarvan is het beter om gebruik te maken van data en goede voorspellende modellen. Daar kan nog veel winst worden geboekt.

Het spannendste aan deze modellen is dat we kunnen simuleren wat er gebeurt als bepaalde factoren veranderen. Wat gebeurt er over de tijd als we een speeltuin sluiten, of verplaatsen? Het is inmiddels weer 2040 op mijn kaartje. Het jaar dat ik 58 word. Zal ik simuleren wat er met de speelplekken gebeurt als we vergrijzing tegengaan? ●

Rick Prins is onderzoeker bij het Mulier Instituut en gespecialiseerd in de beweegvriendelijke omgeving.